

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2022. gada 22. martā *

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – LESD 267. pants – Lūgtās interpretācijas nepieciešamība iesniedzējtiesas sprieduma pasludināšanai – Jēdziens – Pret vispārējās jurisdikcijas tiesas tiesnesi sāka disciplinārlieta – *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa, Polija) Disciplinārlietu palātas priekšsēdētāja noteikta disciplinārtiesā, kuras kompetencē ir izskatīt šo lietu – Civilprasība konstatēt, ka starp šīs Disciplinārlietu palātas priekšsēdētāju un Augstāko tiesu nepastāv dienesta attiecības – Iesniedzējtiesas kompetences neesamība pārbaudīt Augstākās tiesas tiesneša iecelšanas spēkā esamību un šādas prasības nepieņemamība saskaņā ar valsts tiesībām – Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu nepieņemamība

Lietā C-508/19

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Sąd Najwyższy (Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych)* (Augstākā tiesa (Darba un sociālā nodrošinājuma lietu palāta), Polija) iesniedza ar 2019. gada 12. jūnija lēmumu un kas Tiesā reģistrēts 2019. gada 3. jūlijā, tiesvedībā

M. F.

pret

J. M.,

piedaloties:

Prokurator Generalny,

Rzecznik Praw Obywatelskich,

TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], priekšsēdētāja vietnieks L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*], palātu priekšsēdētāji A. Prehala [*A. Prechal*] (referente), K. Jirimēe [*K. Jürimäe*], K. Likurģs [*C. Lycourgos*], J. Regans [*E. Regan*], S. Rodins [*S. Rodin*] un N. Jēskinens [*N. Jääskinen*], tiesneši M. Ilešiĉs [*M. Ilešič*], F. Biltšens [*F. Biltgen*] un A. Kumins [*A. Kumin*],

ģenerāladvokāts: J. Tanĉevs [*E. Tanchev*],

sekretārs: M. Aleksejevs [*M. Alekseyev*], nodaļas vadītājs,

* Tiesvedības valoda – poļu.

ņemot vērā rakstveida procesu un 2020. gada 22. septembra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- M. F. vārdā – *W. Popiołek, radca prawny*,
- J. M. – pats savā vārdā,
- *Prokurator Generalny* vārdā – *M. Słowińska*, kā arī *R. Hernand*, *A. Reczka* un *S. Bańko*,
- *Rzecznik Praw Obywatelskich* vārdā – *M. Taborowski* un *P. Filipek*,
- Polijas valdības vārdā – *B. Majczyna*, kā arī *S. Żyrek* un *A. Dalkowska*, pārstāvji,
- Eiropas Komisijas vārdā – sākotnēji *K. Herrmann*, kā arī *P. Van Nuffel* un *H. Krämer*, vēlāk – *K. Herrmann* un *P. Van Nuffel*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2021. gada 15. aprīļa tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par LES 2. panta, 4. panta 3. punkta, 6. panta 3. punkta un 19. panta 1. punkta otrās daļas, LESD 267. panta, kā arī Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – “Harta”) 47. panta interpretāciju.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp M. F. un J. M. par prasību konstatēt dienesta attiecību neesamību starp M. F. un *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa, Polija).

Atbilstošās valsts tiesību normas

Konstitūcija

- 3 *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej* (Polijas Republikas Konstitūcija, turpmāk tekstā – “Konstitūcija”) 144. panta 2. un 3. punkts ir formulēts šādi:

“2. Lai Republikas prezidenta oficiālie akti būtu spēkā, tie ir jāparaksta arī Ministru padomes priekšsēdētājam, kurš par to ir atbildīgs attiecībā pret *Sejm* [(Parlamenta apakšpalāta)].

3. Šā panta 2. punkta noteikumus nepiemēro šādos gadījumos:

[..]

17) tiesnešu iecelšana;

[..].”

- 4 Saskaņā ar Konstitūcijas 179. pantu Polijas Republikas prezidents (turpmāk tekstā – “Republikas prezidents”) uz nenoteiktu laiku ieceļ tiesnešus pēc *Krajowa Rada Sądownictwa* (Valsts tiesu padome, Polija, turpmāk tekstā – “KRS”) priekšlikuma.

Civilprocesa kodekss

- 5 *Kodeks postępowania cywilnego* (Civilprocesa kodekss) 189. pantā ir noteikts:

“Prasītājs var celt tiesā prasību konstatēt noteiktu tiesisko attiecību vai tiesību esamību vai neesamību, ja tam ir leģitīma interese celt prasību.”

Likums par Augstāko tiesu

- 6 2017. gada 8. decembra *ustawa o Sądzie Najwyższym* (Likums par Augstāko tiesu) (2018. gada *Dz. U.*, 5. pozīcija) stājās spēkā 2018. gada 3. aprīlī. Šis likums vēlāk vairākkārt ir ticis grozīts.
- 7 Ar Likumu par Augstāko tiesu minētajā tiesā tostarp tika izveidota jauna palāta ar nosaukumu *Izba Dyscyplinarna* (Disciplinārlietu palāta).
- 8 Šī likuma 27. panta 1. punktā ir noteikts:

“Disciplinārlietu palātas kompetencē ir izskatīt šādas lietas:

1) disciplinārlietas:

- a) kuras ierosinātas pret [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)] tiesnešiem;
- b) kuras [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)] izskata saistībā ar disciplinārlietām, kas ierosinātas, pamatojoties uz šādiem likumiem:

[..]

– Likums par vispārējās jurisdikcijas tiesu organizāciju [..],

[..]

[..]

- 2) lietas darba un sociālā nodrošinājuma tiesību jomā attiecībā uz [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)] tiesnešiem;

[..].”

- 9 Likuma par Augstāko tiesu 31. panta 1. punktā ir paredzēts:

“Pēc apspriešanās ar [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)] pirmo priekšsēdētāju Republikas prezidents *Monitor Polski* [(*Polijas Republikas Oficiālais Vēstnesis*)] publicē vakanto tiesneša amata vietu skaitu dažādās [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)] palātās.”

10 Saskaņā ar minētā likuma 33. panta 1. punktu:

“[*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)] tiesneša dienesta attiecības tiek nodibinātas brīdī, kad tiek izdots akts par viņa iecelšanu amatā. [..]”

Likums par vispārējās jurisdikcijas tiesām

11 2001. gada 27. jūlija *ustawa – Prawo o ustroju sądów powszechnych* (Likums par vispārējās jurisdikcijas tiesu organizāciju) ar grozījumiem (2018. gada *Dz. U.*, 23. pozīcija; turpmāk tekstā – “Likums par vispārējās jurisdikcijas tiesām”) 110. pantā ir paredzēts:

“1. Tiesnešu disciplinārlietas izlemj:

1) pirmajā instancē:

a) apelācijas tiesās ietilpstošās disciplinārtiesas trīs tiesnešu sastāvā,

[..].

3. Disciplinārlietu tiesa, kurā savus pienākumus pilda tiesnesis, uz kuru attiecas disciplinārlieta, nevar izskatīt 1. punkta 1. apakšpunkta a) punktā minētās lietas. Disciplinārtiesu, kuras kompetencē ir izskatīt lietu, pēc lūguma, ko izteikusi par disciplinārlietām atbildīgā amatpersona, nosaka [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)] priekšsēdētājs, kurš vada Disciplinārlietu palātas darbus.”

Likums par KRS

12 *KRS* darbību reglamentē 2011. gada 12. maija *ustawa o Krajowej Radzie Sądownictwa* (Likums par Valsts tiesu padomi; 2011. gada *Dz. U.* Nr. 126, 714. pozīcija), redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti tostarp ar 2017. gada 8. decembra *ustawa o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw* (Likums, ar ko groza Likumu par Valsts tiesu padomi un dažus citus likumus; 2018. gada *Dz. U.*, 3. pozīcija) un ar 2018. gada 20. jūlija *ustawa o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw* (Likums par grozījumiem Likumā par vispārējās jurisdikcijas tiesu organizāciju un dažos citos likumos; 2018. gada *Dz. U.*, 1443. pozīcija; turpmāk tekstā – “Likums par *KRS*”).

13 Likuma par *KRS* 37. panta 1. punktā ir noteikts:

“Ja tiesneša amatam ir pieteikušies vairāki kandidāti, [*KRS*] kopīgi pārbauda un izvērtē visas izvirzītās kandidatūras. Šādā situācijā [*KRS*] pieņem rezolūciju, kas ietver tās lēmumus attiecībā uz visiem kandidātiem par to, vai virzīt viņus iecelšanai tiesneša amatā.”

14 Atbilstoši šī likuma 43. panta 2. punktam:

“Ja neviens procedūras dalībnieks nav apstrīdējis 37. panta 1. punktā minēto rezolūciju, tad tā kļūst galīga daļā, kas ietver lēmumu nevirzīt to dalībnieku kandidatūras iecelšanai tiesneša amatā, kuri to nav pārsūdzējuši, ievērojot 44. panta 1.b punkta noteikumus.”

15 Minētā likuma 44. pantā bija noteikts:

“1. Procedūras dalībnieks var iesniegt pārsūdzību [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)], norādot, ka [*KRS*] rezolūcija ir nelikumīga, ja vien atsevišķās normās nav paredzēts citādi. [..]”

1.a Individuālajās lietās, kas attiecas uz personu iecelšanu [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)] tiesneša amatā, pārsūdzību var iesniegt [*Naczelny Sąd Administracyjny* (Augstākā administratīvā tiesa, Polija)]. Šādos gadījumos nevar vērsties *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)]. Pārsūdzību, kas iesniegta [*Naczelny Sąd Administracyjny* (Augstākā administratīvā tiesa)], nevar balstīt uz pamatu, ka esot kļūdaini novērtēta kandidātu atbilstība kritērijiem, kas ņemti vērā, lemjot par kandidātu virzīšanu iecelšanai [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)] tiesneša amatā.

1.b Ja 37. panta 1. punktā minēto rezolūciju nav pārsūdzējuši visi procedūras dalībnieki individuālajās lietās par iecelšanu [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)] tiesneša amatā, tad minētā rezolūcija stājas spēkā daļā, kas attiecas uz lēmumu virzīt kandidatūru iecelšanai [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)] tiesneša amatā, kā arī daļā, kas attiecas uz lēmumu nevirzīt to procedūras dalībnieku kandidatūru iecelšanai šīs pašas tiesas tiesneša amatā, kuri nav iesnieguši pārsūdzību.

[..]

4. Individuālajās lietās par iecelšanu [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)] tiesneša amatā tas, ka [*Naczelny Sąd Administracyjny* (Augstākā administratīvā tiesa)] atceļ [*KRS*] rezolūciju, kurā nolemts nevirzīt noteiktu kandidatūru iecelšanai [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)] tiesneša amatā, ir līdzvērtīgs tam, ka procedūras dalībnieka, kurš ir iesniedzis pārsūdzību procedūrā, kandidatūra tiek pieņemta vakantajam [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)] tiesneša amatam, attiecībā uz kuru [*Naczelny Sąd Administracyjny* (Augstākā administratīvā tiesa)] nolēmuma pasludināšanas dienā nav beigusies procedūra [*KRS*], vai arī – gadījumā, ja šādas procedūras nav, – nākamajai izsludinātajai vakantajai [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)] tiesneša amata vietai.”

- 16 Likuma par *KRS* 44. panta 1.a punkts šajā pantā tika iekļauts ar 2017. gada 8. decembra Likumu, ar ko groza Likumu par Valsts tiesu padomi un dažus citus likumus, kurš stājas spēkā 2018. gada 17. janvārī, un [ši panta] 1.b un 4. punkts tajā tika iekļauts ar 2018. gada 20. jūlija Likumu par grozījumiem Likumā par vispārējās jurisdikcijas tiesu organizāciju un dažos citos likumos, kurš stājas spēkā 2018. gada 27. jūlijā. Pirms šo grozījumu izdarīšanas 1.a punktā minētās pārsūdzības bija iesniedzamas [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)] saskaņā ar šī paša 44. panta 1. punktu.
- 17 Ar 2019. gada 25. marta spriedumu *Trybunał Konstytucyjny* (Konstitucionālā tiesa, Polija) Likuma par *KRS* 44. panta 1.a punktu atzina par nesaderīgu ar Konstitūcijas 184. pantu, būtībā ar pamatojumu, ka ar minēto 1.a punktu *Naczelny Sąd Administracyjny* (Augstākā administratīvā tiesa) piešķirtā kompetence nav pamatota nedz ar attiecīgo lietu raksturu, nedz ar minētās tiesas organizatoriskajām īpašībām, nedz ar tās piemēroto procedūru. Minētajā spriedumā *Trybunał Konstytucyjny* (Konstitucionālā tiesa) arī norādīja, ka līdz ar šo atzīšanu par neatbilstošu Konstitūcijai “obligāti tiek izbeigtas visas tiesvedības, kuras ir izskatīšanā un kuru pamatā ir atceltā tiesību norma”.
- 18 Pēc tam Likuma par *KRS* 44. pants tika grozīts ar 2019. gada 26. aprīļa *ustawa o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz ustawy – Prawo o ustroju sądów administracyjnych* (Likums, ar ko groza Likumu par Valsts tiesu padomi un Likumu par administratīvo tiesu sistēmu; 2019. gada *Dz. U.*, 914. pozīcija; turpmāk tekstā – “2019. gada 26. aprīļa likums”), kas stājas spēkā 2019. gada 23. maijā. Minētā 44. panta 1. punkts turpmāk ir izteikts šādā redakcijā:

“Procedūras dalībnieks var iesniegt pārsūdzību [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)], atsaucoties uz to, ka [*KRS*] rezolūcija ir nelikumīga, ja vien atsevišķās normās nav paredzēts citādi. Nav iespējams celt prasību individuālās lietās saistībā ar iecelšanu [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)] tiesneša amatā.”

- 19 Turklāt 2019. gada 26. aprīļa likuma 3. pantā ir paredzēts, ka “lietas par [KRS] rezolūciju pārsūdzību individuālās lietās par iecelšanu [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)] tiesneša amatā, kuras ir ierosinātas, bet nav pabeigtas pirms šā likuma spēkā stāšanās datuma, *ipso jure* jāizbeidz pirms sprieduma taisīšanas”.

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

- 20 M. F. pilda tiesneša pienākumus *Sąd Rejonowy w P.* (P. rajona tiesa, Polija). 2019. gada 17. janvārī par disciplinārlietām atbildīgās amatpersonas vietnieks, kura kompetencē ir lietas par vispārējās jurisdikcijas tiesu tiesnešiem, nolēma sākt disciplinārlietu pret M. F. sakarā ar apgalvoto vilcināšanos ar viņas atbildībā esošo lietu izskatīšanu un apgalvoto kavēšanos lēmumu pamatojuma noformulēšanā. Būdams *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) priekšsēdētājs, kurš vada minētās tiesas Disciplinārlietu palātas darbu, J. M. 2019. gada 28. janvārī, pamatojoties uz Likuma par vispārējās jurisdikcijas tiesām 110. panta 3. punktu, izdeva rikojumu, ar kuru *Sąd Dyscyplinarny przy Sądzie Apelacyjnym w [..]* (Disciplinārlietu tiesa [..] apelācijas tiesā [..], Polija) tika noteikta par disciplinārtiesu, kuras kompetencē ir izskatīt šo disciplinārlietu pirmajā instancē.
- 21 Pēc minētā rikojuma izdošanas M. F. to pārsūdzēja *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa), pamatojoties uz Civilprocesa kodeksa 189. pantu, lūdzot konstatēt, ka starp J. M. un *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) nepastāv dienesta attiecības Likuma par Augstāko tiesu 33. panta 1. punkta izpratnē tādu pārkāpumu dēļ, kas ir ietekmējuši viņa iecelšanu *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) Disciplinārlietu palātas tiesneša amatā. M. F. arī lūdza atstādināt visus šajā Disciplinārlietu palātā ieceltos tiesnešus un noteikt, ka par šīs pārsūdzības izskatīšanu ir atbildīga *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa), *Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych* (Darba un sociālā nodrošinājuma lietu palāta). Visbeidzot M. F. lūdza visā pamatlietas izskatīšanas laikā kā aizsardzības pasākumu apturēt pret viņa sākto disciplinārlietu.
- 22 Prasības pamatojumam M. F. apgalvoja, ka J. M. iecelšanas *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) tiesneša amatā spēkā neesamība izriet no tā, ka ieinteresētajai personai 2018. gada 20. septembrī tika izsniegts akts par to, ka Republikas prezidents viņu ieceļ amatā, lai gan KRS 2018. gada 23. augusta rezolūcija, ar kuru J. M. tika izvirzīts iecelšanai šajā amatā, tika pārsūdzēta 2018. gada 17. septembrī *Naczelny Sąd Administracyjny* (Augstākā administratīvā tiesa), pamatojoties uz Likuma par KRS 44. panta 1.a punktu, un to darīja kandidāts, kurš minētajā rezolūcijā netika virzīts šim amatam. Turklāt attiecīgā atlases procedūra esot tikusi veikta pēc tam, kad Republikas prezidents, pamatojoties uz Likuma par Augstāko tiesu 31. panta 1. punktu, pieņēma paziņojumu, kurš publicēts 2018. gada 29. jūnijā un kurš pieņemts bez prasītā ministra līdzparaksta.
- 23 Ar 2019. gada 6. maija lēmumu *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) pirmais priekšsēdētājs uzdeva minētās tiesas *Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych* (Darba un sociālā nodrošinājuma lietu palāta) izskatīt M. F. prasības pieteikumu un it īpaši tās iesniegto pieteikumu par aizsardzības pasākumu noteikšanu.
- 24 Izskatot šo pēdējo minēto pieteikumu, šai palātai, kas ir iesniedzējtiesa šajā lietā, radās šaubas par Savienības tiesību interpretāciju. Vispirms minētā tiesa uzskata, ka saikne, kas pamatlietā ir ar šīm tiesībām, izriet no tā, ka tajā paredzētais efektīvas tiesību aizsardzības tiesā princips ir piemērojams ne tikai tiesvedībām valstu tiesās, kurās tiek piemērotas Savienības materiālās tiesības. Proti, šis princips esot piemērojams arī gadījumos, kad ir jāizvērtē, vai dalībvalsts izpilda no LES 4. panta 3. punkta un 19. panta 1. punkta otrās daļas izrietošo pienākumu nodrošināt, lai iestādes, kas kā tiesas Savienības tiesību izpratnē var lemt jomās, uz kurām attiecas Savienības

tiesības, atbilstu prasībām, kas izriet no minētā principa, un it īpaši prasībai, lai šādas iestādes būtu uzskatāmas par neatkarīgām un objektīvām, tiesību aktos noteiktām tiesām. Tādējādi šāda prasība būtu jāievēro, ja dalībvalsts tādai instancei kā atbildētājs pamatlietā piešķir pilnvaras noteikt tiesu, kuras kompetencē ir izskatīt disciplinārlietas pret tiesnešiem.

- 25 Šajā ziņā iesniedzējtiesa norāda, pirmkārt, ka, lai gan dienesta attiecības starp tiesnesi un tiesu, kurā tam ir piešķirtas pilnvaras, var tikt pielīdzinātas darba tiesiskajām attiecībām, kuru pastāvēšanu var konstatēt Civilprocesa kodeksa 189. pantā paredzētajā procedūrā, no *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) judikatūras izriet, ka tiesneša pilnvaras, kas piešķir tiesības īstenot tiesu varu, ir uzskatāmas par tiesiskajām attiecībām, uz kurām attiecas publiskās tiesības, nevis civiltiesības. Šādos apstākļos tāda prasība konstatēt tiesneša pilnvaru neesamību kā pamatlietā aplūkotā nav civillietā, uz kuru varētu attiekties Civilprocesa kodekss, tostarp tā 189. pants. Tomēr valsts tiesībās nepastāvot procedūra, kas ļautu apstrīdēt aktu, ar kuru Republikas prezidents ieceļ amatā tiesnesi.
- 26 Šādos apstākļos iesniedzējtiesa uzskata, ka tāda prasības pieteikuma kā pamatlietā aplūkotā pieņemamība ir atkarīga no tā, vai šādā valsts normatīvajā kontekstā Savienības tiesības ir jāinterpretē tādējādi, ka ar tām tai tiek piešķirtas pilnvaras, kuru tai nav saskaņā ar valsts tiesībām, – tādā tiesvedībā kā pamatlietā aplūkotā – konstatēt, ka attiecīgajam atbildētājam nav tiesneša amata pilnvaru. Minētajā tiesā iesniegtā pieteikuma par aizsardzības pasākumu piemērošanu pieņemamība un šīs tiesas kompetence to izskatīt pašas esot pakārtotas nosacījumam, ka minētais prasības pieteikums pamatlietā ir pieņemams.
- 27 Iesniedzējtiesa uzskata, ka šī kompetence un pieņemamība varētu tieši izrietēt no Savienības tiesībām tad, ja akts par attiecīgā tiesneša ieceļšanu amatā – kā tas ir šajā gadījumā – ir pieņemts, pārkāpjot efektīvas tiesību aizsardzības tiesā principu, tādēļ, ka Polijas iestādes faktiski ir mēģinājušas izslēgt jebkādu iespēju pārbaudīt tiesā valsts noteikumu vai procedūru par tiesnešu ieceļšanu saderību ar Savienības tiesībām stadijā pirms akta par ieceļšanu amatā izsniegšanas.
- 28 Šajā ziņā minētā tiesa uzsver, ka iepriekš saskaņā ar Likuma par *KRS* 43. pantu un 44. panta 1. punktu, un pēc tam – 43. pantu un 44. panta 1. un 1.a punktu pastāvēja iespēja pārbaudīt tiesā rezolūciju, ar kuru *KRS* izvirza personu ieceļšanai *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) tiesneša amatā. Tomēr, lai gan procedūra tiesnešu ieceļšanai *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) jaunajā Disciplinārlietu palātā jau bija sākta, un tās rezultātā tostarp tika ieceļts atbildētājs pamatlietā, un lai gan daži kandidāti uz šīs jaunās palātas tiesnešu amatiem bija izrādījuši savu nodomu iesniegt pārsūdzību, pamatojoties uz šīm pēdējām minētajām tiesību normām, Polijas likumdevējs *KRS* likuma 44. pantā esot apzināti iekļāvis 1.b punktu, kurā ir paredzēts, ka šādas prasības vairs nav šķērslis paredzētās ieceļšanas amatā īstenošanai.
- 29 Turklāt pēc tam, kad *Naczelny Sąd Administracyjny* (Augstākā administratīvā tiesa) ar 2018. gada 21. novembra lēmumu vērsās Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu lietā, kurā pa to laiku tika pasludināts 2021. gada 2. marta spriedums A.B. u.c. (Augstākās tiesas tiesnešu ieceļšana – Pārsūdzība) (C-824/18, turpmāk tekstā – “spriedums A.B. u.c.”, EU:C:2021:153), par to, vai Savienības tiesībām ir pretrunā tādi grozījumi kā tie, kas izdarīti Likuma par *KRS* 44. pantā, Polijas likumdevējs, ņemot vērā *Trybunał Konstytucyjny* (Konstitucionālā tiesa) 2019. gada 25. marta spriedumu, kas minēts šā sprieduma 17. punktā, esot pieņēmis 2019. gada 26. aprīļa likumu, atbilstoši kuram, pirmām kārtām, tika izbeigtas *Naczelny Sąd Administracyjny* (Augstākā administratīvā tiesa) izskatīšanā esošās lietas, tādas kā tā, kurā tika iesniegts minētais lūgums

sniegt prejudiciālu nolēmumu. Otrām kārtām, ar šo pašu likumu no jauna esot grozīts Likuma par KRS 44. pants, lai nākotnē izslēgtu jebkādu iespēju celt prasību tiesā par KRS rezolūciju, kurā tiek izvirzīts kandidāts iecelšanai *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) tiesneša amatā.

- 30 Otrkārt, iesniedzējtiesa norāda, ka apvienotajās lietās, kurās pa to laiku tika pasludināts 2019. gada 19. novembra spriedums A.K. u.c. (Augstākās tiesas Disciplinārlietu palātas neatkarība) (C-585/18, C-624/18 un C-625/18, turpmāk tekstā – “spriedums A.K. u.c.”, EU:C:2019:982), Tiesai tika iesniegti prejudiciālie jautājumi par to, vai valsts tiesību normas par *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) Disciplinārlietu palātas izveidi un tās locekļu iecelšanas kārtību ir saderīgas ar Savienības tiesību normām. Šādā kontekstā izpildvarai esot bijis jāatturas no šādas iecelšanas amatā līdz brīdim, kad Tiesa un valsts tiesa, kas uzdevusi Tiesai prejudiciālus jautājumus, būs pieņēmušas savus nolēmumus.
- 31 Treškārt, iesniedzējtiesa jautā, vai apstākļi, ka J. M. tika iecelts *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) Disciplinārlietu palātas tiesneša amatā, lai gan bija celta prasība par KRS rezolūciju, ar kuru tika ieteikta šī iecelšana, un lai gan iecelšanas procedūra tika sākta ar Republikas prezidenta aktu bez ministra līdzparaksta, kas tomēr ir prasīts saskaņā ar Konstitūcijas 144. panta 3. punktu, izraisa efektīvas tiesību aizsardzības tiesā principa un, konkrētāk, prasības par “tiesību aktos noteiktu tiesu” atbilstoši Hartas 47. pantam pārkāpumu.
- 32 Ceturtkārt, iesniedzējtiesa jautā par iespēju apstrīdēt personas tiesneša statusu tikai tādēļ, ka instance, kurā tā ir iecelta, proti, šajā gadījumā – *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) Disciplinārlietu palāta, neesot uzskatāma par tiesu Savienības tiesību izpratnē, jo tā neatbilst prasībai par vajadzīgo neatkarību.
- 33 Piektkārt, ņemot vērā apsvērumus, kas ir analogi tiem, ar kuriem ir pamatoti Tiesai uzdotie jautājumi apvienotajās lietās, kurās pa šo laiku ir pasludināts spriedums A.K. u.c., iesniedzējtiesa uzskata, ka, tā kā *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) Disciplinārlietu palāta, kurai valsts tiesībās ir piešķirta kompetence izskatīt tādu strīdu kā pamatlietā, pati nav tiesa Savienības tiesību izpratnē, tai pašai ir jāuzņemas kompetence izskatīt minēto strīdu.
- 34 Šādos apstākļos *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa), *Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych* (Darba un sociālā nodrošinājuma lietu palāta) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
- “1) Vai LES 19. panta 1. punkta otrā daļa, 2. pants, 4. panta 3. punkts un 6. panta 3. punkts kopsakarā ar [Hartas] 47. pantu un LESD 267. panta trešo daļu ir jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalsts pēdējās instances tiesa tiesvedībā par dienesta attiecību neesamības konstatēšanu var nolemt, ka par tiesnesi nav uzskatāma persona, kura ir tāda akta par iecelšanu amatā šajā tiesā adresāte, kas izsniegts, pamatojoties uz noteikumiem, kuri ir pretrunā efektīvas tiesību aizsardzības tiesā principam, vai kārtībā, kas neatbilst šim principam, ja tiesai ir apzināti liegts pārbaudīt šo jautājumu pirms minētā akta izsniegšanas?
- 2) Vai LES 19. panta 1. punkta otrā daļa, 2. pants un 4. panta 3. punkts un [Hartas] 47. pants kopsakarā ar LESD 267. pantu ir jāinterpretē tādējādi, ka efektīvas tiesību aizsardzības tiesā princips ir pārkāpts, ja akts par iecelšanu tiesneša amatā ir izsniegts pēc tam, kad valsts tiesa ir iesniegusi prejudiciālo jautājumu par Savienības tiesību interpretāciju, jo no atbildes uz šo jautājumu ir atkarīgs vērtējums par to, vai valsts tiesību normas, kuru piemērošana ir ļāvusi izsniegt šo aktu, atbilst Savienības tiesībām?

- 3) Vai LES 19. panta 1. punkta otrā daļa, 2. pants, 4. panta 3. punkts un 6. panta 3. punkts, kā arī [Hartas] 47. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka efektīvas tiesību aizsardzības tiesā princips ir pārkāpts, nenodrošinot tiesības uz lietas izskatīšanu tiesā, ja akts par iecelšanu tiesneša amatā dalībvalsts tiesā ir izsniegts tādas iecelšanas procedūras rezultātā, kura veikta, klaji pārkāpjot dalībvalsts noteikumus par tiesnešu iecelšanu amatā?
- 4) Vai LES 19. panta 1. punkta otrā daļa, 2. pants un 4. panta 3. punkts un [Hartas] 47. pants kopsakarā ar LESD 267. panta trešo daļu ir jāinterpretē tādējādi, ka efektīvas tiesību aizsardzības tiesā princips ir pārkāpts, ja valsts likumdevējs dalībvalsts pēdējās instances tiesā ir izveidojis struktūrvienību, kas nav tiesa Savienības tiesību izpratnē?
- 5) Vai LES 19. panta 1. punkta otrā daļa, 2. pants, 4. panta 3. punkts un [Hartas] 47. pants kopsakarā ar LESD 267. panta trešo daļu ir jāinterpretē tādējādi, ka lēmumu par to, vai personai, kurai ir izsniegts akts par iecelšanu tiesneša amatā dalībvalsts pēdējās instances tiesā, ir dienesta attiecības un tiesneša statuss, nevar pieņemt saskaņā ar valsts tiesībām kompetentā šīs tiesas struktūrvienība, kurā ir iecelta šī persona un kura sastāv tikai no personām, kuru iecelšanas aktiem piemīt otrajā līdz ceturtajā jautājumā norādītie trūkumi, un kura tādēļ nav tiesa Savienības tiesību izpratnē, bet tas drīzāk ir jānosaka citai šīs tiesas struktūrvienībai, kas atbilst Savienības tiesību prasībām attiecībā uz tiesu?”

Tiesvedība Tiesā

Par pieteikumu piemērot paātrināto tiesvedību

- 35 Iesniedzējtiesa šim lūgumam sniegt prejudiciālu nolēmumu lūdza piemērot paātrināto tiesvedību atbilstoši Tiesas Reglamenta 105. pantam. Šī pieteikuma pamatojumam minētā tiesa norādīja, ka šīs procedūras piemērošana ir pamatota, pirmkārt, ņemot vērā nepieciešamību lemt par tajā iesniegto pieteikumu par aizsardzības pasākumu īstenošanu septiņu dienu termiņā, kas paredzēts valsts tiesībās. Otrkārt, atbildes uz Tiesai uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem esot noteicošas ne tikai attiecībā uz šo lietu, bet arī uz iespēju nākotnē celt prasības par dienesta attiecību neesamības konstatēšanu vairākiem tiesnešiem, kuri nesen tika norīkoti dažādās *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) palātās un kuru iecelšana amatā esot notikusi daļēji vai pilnīgi tādos pašos apstākļos kā atbildētāja pamatlietā iecelšana amatā. Treškārt, vajadzības gadījumā šādas atbildes ļautu novērst to, ka iecelšana amatā šādos apstākļos vēl varētu notikt arī turpmāk.
- 36 Reglamenta 105. panta 1. punktā ir paredzēts, ka Tiesas priekšsēdētājs pēc iesniedzējtiesas pieteikuma vai izņēmuma kārtā pēc savas ierosmes un pēc tiesneša referenta un ģenerāladvokāta uzklaušanās var nolemt lūgumam sniegt prejudiciālu nolēmumu, ja lietas apstākļi prasa to izskatīt īsā termiņā, piemērot paātrināto tiesvedību.
- 37 Jāatgādina, ka šāda paātrinātā tiesvedība ir procesuāls instruments, kas ir paredzēts ārkārtas situācijas risināšanai (spriedums, 2021. gada 21. decembris, *Randstad Italia*, C-497/20, EU:C:2021:1037, 37. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 38 Šajā gadījumā Tiesas priekšsēdētājs 2019. gada 20. augustā, uzklaušot tiesnesi referentu un ģenerāladvokātu, nolēma, ka šī sprieduma 35. punktā minētais pieteikums nav atbalstāms.

- 39 Šajā ziņā no lēmumā lūgt prejudiciālu nolēmumu sniegtās informācijas izriet, ka ar civilprasību atzīt, ka starp J. M. un *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) nepastāv dienesta attiecības, M. F. būtībā vēlas panākt, lai lēmums, ar kuru J. M., rīkojoties kā *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) Disciplinārlietu palātas priekšsēdētājs, noteica tiesu, kuras kompetencē ir izskatīt pret viņu ierosināto disciplinārlietu, uz laiku tiktu apturēts un pēc tam tiktu atzīts par spēkā neesošu.
- 40 Vispirms attiecībā uz apstākli, ka iesniedzējtiesai tika iesniegts tostarp pieteikums par pagaidu pasākumu noteikšanu, ir jāatgādina, ka tas vien, ka lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir iesniegts tādas valsts procedūras ietvaros, kas ļauj noteikt šādus pasākumus, pats par sevi nepierāda, ka lietas raksturs prasa to izskatīt īsā termiņā (šajā nozīmē skat. Tiesas priekšsēdētāja rīkojumu, 2017. gada 18. oktobris, *Weiss u.c.*, C-493/17, nav publicēts, EU:C:2017:792, 12. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 41 Arī tā jautājuma noskaidrošana, vai J. M. lēmums, ar ko ir noteikta tiesa, kuras kompetencē ir izskatīt pret M. F. sāktu disciplinārlietu, attiecīgā gadījumā ir pretrunā Savienības tiesībām, nevar radīt ārkārtas steidzamības situāciju, lai būtu pamatota paātrinātās procedūras piemērošana.
- 42 Visbeidzot, arī iespēja vien, ka Tiesas atbilde uz jautājumiem, kas tai uzdoti šajā lietā, varētu – papildus strīda pamatlietā atrisinājumam – dot iespēju celt citas prasības, kuru mērķis ir konstatēt, ka nepastāv dienesta attiecības, un kuras ir vērstas pret citiem *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) nesen ieceltiem tiesnešiem, vai veicināt to, lai novērstu citas analogiskas iecelšanas nākotnē, nešķiet tāda, kas pamatotu paātrinātās tiesvedībās piemērošanu šajā lietā.
- 43 Turklāt, kā izriet no šī sprieduma 29., 30. un 33. punkta, šajā lietā arī ir ticis ņemts vērā tas, ka uz vairākām iesniedzējtiesas šaubām, kuras ir šajā lietā uzdoto jautājumu pamatā, Tiesai būtībā jau ir ticis norādīts citos lūgumos sniegt prejudiciālu nolēmumu, kuru izskatīšana jau ir diezgan tālā stadijā.

Par lūgumu atkārtoti sākt tiesvedības mutvārdu daļu

- 44 Pēc tiesvedības rakstveida daļas ieinteresēto lietas dalībnieku, arī Polijas valdības, mutvārdu argumenti tika uzklauti tiesas sēdē, kas notika 2020. gada 22. septembrī. Ģenerāladvokāts secinājumus sniedza 2021. gada 15. aprīlī, datumā, kurā līdz ar to tiesvedības mutvārdu daļa tika pabeigta.
- 45 Ar dokumentu, kurš Tiesas kancelejā iesniegts 2021. gada 7. maijā, Polijas valdība lūdza atkārtoti sākt tiesvedības mutvārdu daļu.
- 46 Šī lūguma pamatojumam minētā valdība norādīja, ka pastāv atšķirības nostājā starp, no vienas puses, ģenerāladvokāta sniegtajiem secinājumiem šajā lietā un, no otras puses, ģenerāladvokāta Dž. Hogana [*G. Hogan*] secinājumiem lietā *Repubblika* (C-896/19, EU:C:2020:1055) un 2021. gada 20. aprīļa spriedumu *Repubblika* (C-896/19, EU:C:2021:311) attiecībā uz valsts tiesnešu iecelšanas amatā procedūru novērtēšanu dažādās dalībvalstīs no Savienības tiesību aspekta.
- 47 Polijas valdība arī uzskata, ka tiesvedības mutvārdu daļas atkārtotu sākšanu šajā gadījumā pamato apstākļi, ka minētajā lietā sniegtajos secinājumos, kuriem šī valdība nepiekrīt, ģenerāladvokāts neesot pietiekami ņēmis vērā minētās valdības argumentus un tādējādi šie secinājumi neesot objektīvi.

- 48 Šajā ziņā ir jāatgādina, pirmkārt, ka Eiropas Savienības Tiesas statūtos un Tiesas Reglamentā šo statūtu 23. pantā minētajām ieinteresētajām personām nav paredzēta iespēja iesniegt apsvērumus, lai atbildētu uz ģenerālvokāta sniegtajiem secinājumiem (spriedums, 2018. gada 6. marts, *Achmea*, C-284/16, EU:C:2018:158, 26. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 49 Otrkārt, atbilstoši LESD 252. panta otrajai daļai ģenerālvokāts, ievērojot pilnīgu objektivitāti un neatkarību, atklātā tiesas sēdē sniedz pamatotus secinājumus lietās, kurās saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas statūtiem ir vajadzīga ģenerālvokāta piedalīšanās. Tiesai nav saistoši nedz šie secinājumi, nedz pamatojums, ar kādu ģenerālvokāts tos izdara. Tādējādi viena lietas dalībnieka nepieņemšana ģenerālvokāta secinājumiem, lai kādi arī nebūtu viņa šajos secinājumos aplūkoti jautājumi, pati par sevi nevar būt mutvārdu procesa atkārtotu sākšanu pamatojošs iemesls (spriedums, 2018. gada 6. marts, *Achmea*, C-284/16, EU:C:2018:158, 27. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 50 Attiecībā uz Polijas valdības apgalvojumiem par iespējamo ģenerālvokāta secinājumu objektivitātes trūkumu šajā lietā pietiek norādīt, ka apstākļi, ka minētā valdība uzskata, ka tās argumenti nav tikuši pietiekami ņemti vērā šajos secinājumos vai secinājumos, uz kuriem lielā mērā atsaucas minētie secinājumi, ko šis ģenerālvokāts ir sniedzis lietā, kura izskatīta saskaņoti ar šo lietu un kurā taisīts 2021. gada 6. oktobra spriedums W.Ž. (Augstākās tiesas Ārkārtas kontroles un publisko lietu palāta – Iecelšana) (C-487/19, EU:C:2021:798), katrā ziņā neļauj konstatēt šādu objektivitātes trūkumu.
- 51 Saskaņā ar Reglamenta 83. pantu Tiesa gan var jebkurā brīdī, uzklusējusi ģenerālvokātu, izdot rīkojumu par tiesvedības mutvārdu daļas atkārtotu sākšanu, it īpaši, ja tā uzskata, ka tā nav pietiekami informēta, vai ja kāds lietas dalībnieks pēc šīs daļas pabeigšanas iesniedz ziņas par jaunu faktu, kam var būt izšķiroša ietekme uz Tiesas nolēmumu.
- 52 Šajā gadījumā Tiesa pēc ģenerālvokāta uzklusēšanas tomēr uzskata, ka tās rīcībā pēc tiesvedības rakstveida daļas un notikušās tiesas sēdes ir visa nepieciešamā informācija, lai pieņemtu lēmumu par šo lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu. Turklāt tā norāda, ka Polijas valdības iesniegtajā pieteikumā par tiesvedības mutvārdu daļas atkārtotu sākšanu nav norādīts neviens jauns fakts, kuram varētu būt ietekme uz nolēmumu, kas tai jāpieņem.
- 53 Šādos apstākļos nav jāizdod rīkojums par tiesvedības mutvārdu daļas atkārtotu sākšanu.

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par Tiesas kompetenci

- 54 *Prokurator Generalny* (ģenerālprokurors, Polija) uzskata, ka procedūra, kuras mērķis ir konstatēt, ka personai nav dienesta attiecību tiesneša statusā un ka līdz ar to tā nevarēja likumīgi noteikt disciplinārtiesu, kuras kompetencē ir izskatīt disciplinārlietu, kas sāka pret citu tiesnesi, ietilpst valsts tiesībās un vienīgi dalībvalstu kompetencē, un tādējādi tā neietilpst Savienības tiesību piemērošanas jomā. Līdz ar to Tiesai neesot kompetences atbildēt uz šo lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu.
- 55 Attiecībā, konkrētāk, uz LES 19. panta 1. punkta otro daļu Tiesai interpretēšanas kompetence esot tikai tad, ja iesniedzējtiesai tajā izskatāmajā lietā patiešām ir konkrēti jāpiemēro Savienības tiesības, bet šajā gadījumā tas tā neesot. Katrā ziņā, pat ja tiktu izmantota plašāka minētās tiesību

normas interpretācija, šai normai šajā lietā tomēr nebūtu nozīmes, jo, pirmām kārtām, *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) Disciplinārlietu palātas priekšsēdētājs, kad viņš nosaka kompetento iestādi kā disciplinārtiesu, neizskatot individuālu strīdu pēc būtības procedūrā, kura balstīta uz sacīkstes principu. Otrām kārtām, šis priekšsēdētājs neesot pilnvarots pieņemt citus lēmumus par jautājumiem, uz kuriem attiecas Savienības tiesības.

- 56 Šajā ziņā ir jāatgādina, kā tas izriet no pastāvīgās judikatūras: lai arī tieslietu organizācija dalībvalstīs patiešām ir šo dalībvalstu kompetencē, tomēr, īstenojot šo kompetenci, dalībvalstīm ir jāievēro pienākumi, kas tām izriet no Savienības tiesībām, un ka tā tas var būt tostarp, ja runa ir par tādām valsts tiesību normām, kuras attiecas uz lēmumu par tiesnešu iecelšanu amatā pieņemšanu un, attiecīgā gadījumā, – par normām, kuras ir saistītas ar šādu iecelšanas amatā procedūru kontekstā piemērojamo pārbaudi tiesā, kā arī par normām, kuras reglamentē tiesnešiem piemērojamo disciplināro režīmu (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2021. gada 15. jūlijs, Komisija/Polija (Disciplinārie pasākumi pret tiesnešiem), C-791/19, EU:C:2021:596, 56. un 61. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra, un 2021. gada 16. novembris, *Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim* u.c., no C-748/19 līdz C-754/19, EU:C:2021:931, 36. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 57 Turklāt ģenerālprokurora izvirzītie argumenti būtībā attiecas uz pašu uzdotajos jautājumos minēto Savienības tiesību normu piemērošanas jomu un līdz ar to – uz šo tiesību normu interpretāciju. Šāda interpretācija acīmredzami ietilpst Tiesas kompetencē atbilstoši LESD 267. pantam (pēc analogijas skat. spriedumu, 2021. gada 16. novembris, *Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim* u.c., no C-748/19 līdz C-754/19, EU:C:2021:931, 37. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 58 No minētā izriet, ka lemt par šo lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu ir Tiesas kompetencē.

Par pieņemamību

- 59 Neatkarīgi no dažādajiem J. M., *Prokurator Generalny* (ģenerālprokurors, Polija) un Polijas valdības izteiktajiem iebildumiem par lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru Tiesai pašai ir jāpārbauda apstākļi, kādos valsts tiesa tajā ir vērsusies, lai pārbaudītu savu kompetenci vai tai iesniegtā lūguma pieņemamību (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2012. gada 24. aprīlis, *Kamberaj*, C-571/10, EU:C:2012:233, 41. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī rīkojumu, 2018. gada 6. septembris, *Di Girolamo*, C-472/17, nav publicēts, EU:C:2018:684, 25. punkts).
- 60 Šajā ziņā Tiesa ir regulāri uzsvērusi, ka LESD 267. pantā noteiktā procedūra ir Tiesas un valsts tiesu sadarbības instruments, ar kura palīdzību pirmā sniedz otrajām tādas Savienības tiesību interpretācijas norādes, kas tām ir nepieciešamas, lai atrisinātu izskatāmās lietas, un ka lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pamatojums nav konsultatīvu atzinumu sniegšana par vispārīgiem vai hipotētiskiem jautājumiem, bet gan nepieciešamība faktiski atrisināt strīdu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 26. marts, *Miasto Łowicz* un *Prokurator Generalny*, C-558/18 un C-563/18, EU:C:2020:234, 44. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 61 Kā izriet no paša LESD 267. panta formulējuma, lūgtajam prejudiciālajam nolēmumam ir jābūt “vajadzīgam”, lai iesniedzējtiesa varētu “sniegt spriedumu” lietā, kuru tā izskata (spriedums, 2020. gada 26. marts, *Miasto Łowicz* un *Prokurator Generalny*, C-558/18 un C-563/18, EU:C:2020:234, 45. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

- 62 Tiesa ir atkārtoti atgādinājusi, ka gan no LESD 267. panta formulējuma, gan no tā sistēmas izriet, ka prejudiciāla nolēmuma tiesvedības priekšnoteikums tostarp ir strīda faktiskā izskatīšana valstu tiesās, un tā ietvaros tām ir jāpieņem nolēmums, kurā var tikt ņemts vērā prejudiciālais nolēmums (spriedums, 2020. gada 26. marts, *Miasto Łowicz un Prokurator Generalny*, C-558/18 un C-563/18, EU:C:2020:234, 46. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 63 Šajā lietā uzreiz ir jāuzsver – kā izriet no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu –, ka civiltiesiska rakstura prasības, ko cēlusi prasītāja pamatlietā, mērķis formāli gan ir konstatēt dienesta attiecību starp J. M. un *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) neesamību. Tomēr minētajā lēmumā ietvertais pamatlietas apraksts parāda, ka M. F. apstrīd nevis pašu šādu līgumattiecību vai dienesta attiecību esamību starp J. M. un *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) kā attiecīgi starp darbinieku un darba devēju vai no šādām dienesta attiecībām izrietošu tiesību vai pienākumu esamību, bet gan apstākļus, kādos J. M. tika iecelts minētās tiesas Disciplinārlietu palātas tiesneša amatā. Proti, kā izriet no minētā apraksta, ceļot minēto prasību, M. F. patiesībā vēlas galvenokārt apstrīdēt lēmumu, ar kuru J. M. kā *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) tiesnesis un šīs tiesas Disciplinārlietu palātas priekšsēdētājs saskaņā ar Likuma par vispārējas jurisdikcijas tiesām 110. panta 3. punktu noteica disciplinārtiesu, kuras kompetencē ir pirmajā instancē izskatīt pret M. F. sāktu disciplinārlietu.
- 64 Tādējādi prasības pamatlietā pamatojumam M. F. būtībā apgalvo, ka, ņemot vērā apstākļus, kādos ir notikusi J. M. iecelšana amatā, minēto lēmumu par [disciplinārtiesas] noteikšanu ir pieņēmusi persona, kurai nav neatkarīgas un objektīvas, tiesību aktos noteiktas tiesas statusa, un ka līdz ar to M. F. pamattiesības uz taisnīgu lietas izskatīšanu nav garantētas disciplinārlietā, kas pret to ierosināta šajā disciplinārtiesā.
- 65 Turklāt ir jānorāda, ka pamatlietā M. F. tostarp kā aizsardzības pasākumu lūdz uzdot apturēt minēto disciplinārlietu. Kā izriet no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu, iesniedzējtiesa, tieši izskatot konkrēti minēto pieteikumu par aizsardzības pasākumiem, ir nolēmusi apturēt tiesvedību un iesniegt Tiesai šo lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu.
- 66 Attiecībā uz apstākli, ka prasības pamatlietā mērķis ir panākt deklaratīvu nolēmumu, lai novērstu nopietni apdraudētu tiesību pārkāpumu, protams, ir jāatgādina – tā kā šāda veida prasība ir atļauta saskaņā ar valsts tiesībām un tā kā iesniedzējtiesa ir atzinusi par pieņemamu prasību, kuru tā izskata, pamatojoties uz šīm tiesībām, Tiesai nav pamata apšaubīt šo vērtējumu, līdz ar to šīs valsts tiesas uzdotie jautājumi var būt objektīvi nepieciešami, lai tā varētu izskatīt tajā likumīgi ierosinātu lietu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 1995. gada 15. decembris, *Bosman*, C-415/93, EU:C:1995:463, 64. un 65. punkts).
- 67 Tomēr šajā lietā ir jānorāda, ka iesniedzējtiesa lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu uzsver, ka tad, kad tai ir iesniegta tāda civilprasība konstatēt tiesisko attiecību neesamību kā pamatlietā aplūkotā, tai saskaņā ar piemērojamajām valsts tiesībām tieši nav kompetences, kas tai ļautu lemt par tā akta likumību, ar kuru attiecīgā persona ir iecelta par tiesnesi, un ka minētās prasības pieņemamība arī nevar tikt konstatēta, pamatojoties uz šīm valsts tiesībām.
- 68 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka principā sadarbība starp Tiesu un dalībvalstu tiesām atbilstoši LESD 267. pantam nozīmē, ka iesniedzējtiesas kompetencē ir jābūt izlemt strīdu pamatlietā tā, lai tas netiktu uzskatīts par pilnīgi hipotētisku (rikojums, 2018. gada 6. septembris, *Di Girolamo*, C-472/17, nav publicēts, EU:C:2018:684, 31. punkts).

- 69 Lai arī ārkārtas apstākļos var būt citādi (šajā nozīmē skat. spriedumu A.K. u.c., 166. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra, un spriedumu A.B. u.c., 150. punkts), šāds risinājums tomēr nevar tikt izmantots šajā lietā.
- 70 Proti, pirmkārt, kā tika uzsvērts šī sprieduma 63.–65. punktā, no pamatlīetas apraksta, kas ietverts iesniedzējtiesas lēmumā lūgt prejudiciālu nolēmumu, izriet – lai gan formāli prasītājas pamatlīetā celtā prasība attiecas uz dienesta attiecību starp J. M. un *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) neesamības konstatējumu, ar kuru prasītājai pamatlīetā turklāt nav nekādas saistības, tās celtās prasības mērķis galu galā ir apstrīdēt J. M. iecelšanas *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) tiesneša amatā spēkā esamību un tādējādi panākt, ka tiek atrisināts juridiskais jautājums, kas rodas disciplinārlīetā, kura pret prasītāju pamatlīetā pašlaik ir ierosināta citā tiesā, proti, citā tiesvedībā, nevis pamatlīetā, un kuru tā turklāt lūdz iesniedzējtiesai likt apturēt kā aizsardzības pasākumu.
- 71 No tā izriet, ka Tiesai šajā lietā uzdotie jautājumi pēc būtības attiecas uz strīdu, kas nav strīds pamatlīetā un kas faktiski ir tikai papildu lieta, jo ar šiem jautājumiem iesniedzējtiesa vēlas izvērtēt, vai J. M. iecelšana par *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) Disciplinārlīetu palātas priekšsēdētāju un tas, ka šis tiesnesis ir noteicis disciplinārtiesu, kurai ir jāizskata tāda disciplinārlīeta kā pamatlīetā aplūkotā prasītājas disciplinārlīeta, atbilst Savienības tiesībām un galu galā – vai disciplinārtiesu, ko šādu lietu izskatīšanai tādējādi ir noteicis J. M., attiecībā pret šo prasītāju ir neatkarīga un objektīva, tiesību aktos noteikta tiesa Hartas 47. panta otrās daļas izpratnē. Šādos apstākļos Tiesai, lai pilnībā novērtētu minēto jautājumu tvērumu un uz tiem sniegtu pienācīgu atbildi, būtu jāņem vērā atbilstošie apstākļi, kas raksturo šo citu strīdu, nevis jāņem vērā pamatlīetas konfigurācija, kā tas tomēr ir prasīts LESD 267. pantā.
- 72 Otrkārt, šķiet, ka, nepastāvot tiesībām celt tiešu prasību, lai apstrīdētu J. M. iecelšanu par *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) Disciplinārlīetu palātas priekšsēdētāju vai J. M. aktu, ar kuru tiek noteikta disciplinārtiesu, kas ir atbildīga par minētā strīda izskatīšanu, M. F. minētajā tiesā būtu varējusi norādīt, ka šī akta dēļ viņas tiesības uz to, lai šo pašu strīdu izskatītu neatkarīga un objektīva, tiesību aktos noteikta tiesa, iespējams, nav ievērotas.
- 73 Šajā ziņā ir jānorāda, ka pēc tam, kad tika iesniegts šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu, Tiesa nosprieda, ka Likuma par vispārējās jurisdikcijas tiesām 110. panta 3. punkts un 114. panta 7. punkts, ciktāl ar tiem *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) Disciplinārlīetu palātas priekšsēdētājam ir piešķirta rīcības brīvība noteikt disciplinārtiesu, kurai ir teritoriālā kompetence izskatīt disciplinārlīetas pret vispārējās jurisdikcijas tiesu tiesnešiem, proti, tiesnešiem, kuri var tikt aicināti interpretēt un piemērot Savienības tiesības, neatbilst no LES 19. panta 1. punkta otrās daļas izrietošajai prasībai, ka ir jābūt iespējai šādas lietas izskatīt “tiesību aktos noteiktai” tiesai (spriedums, 2021. gada 15. jūlijs, Komisija/Polija (Disciplinārie pasākumi pret tiesnešiem), C-791/19, EU:C:2021:596, 176. punkts).
- 74 Ciktāl LES 19. panta 1. punkta otrajā daļā ir paredzēta šī prasība, šī tiesību norma turklāt ir jāuzskata par tieši piemērojamu (pēc analogijas skat. spriedumu A.B. u.c., 146. punkts), un tādēļ Savienības tiesību pārākuma princips liek šādi noteiktajai disciplinārtiesai nepiemērot iepriekšējā punktā minētās valsts tiesību normas, saskaņā ar kurām šī noteikšana ir notikusi, un tādējādi atzīt, ka tās kompetencē nav šādi iesniegtā strīda izskatīšana.
- 75 Treškārt, no lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu ietvertajiem paskaidrojumiem, kas apkopoti šī sprieduma 27.–29. punktā, kā arī no pirmā prejudiciālā jautājuma paša formulējuma izriet, ka šajā gadījumā iesniedzējtiesas uzdotie jautājumi tostarp ir saistīti ar faktu, ka Polijas likumdevējs apzināti ir pārveidojis valsts tiesisko kārtību, lai turpmāk novērstu to, ka *Sąd Najwyższy*

(Augstākā tiesa) tiesnešu iecelšanas process varētu tikt efektīvi pārbaudīts tiesā. Šajā kontekstā iesniedzējtiesa jautā, vai, ņemot vērā tieši šīs likumdošanas reformas mērķi un sekas, tā var uzskatīt, ka tai ar Savienības tiesībām ir piešķirta kompetence veikt šādu pārbaudi pamatlietā.

76 Pirmkārt, kā izriet no šī sprieduma 22. punkta, par *KRS* 2018. gada 23. augusta rezolūciju, ar kuru J. M. tika virzīts *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) tiesneša amatam, pamatojoties uz Likuma par *KRS* 44. panta 1.a punktu, kāds kandidāts, kurš ar šo rezolūciju netika izvirzīts, cēla prasību *Naczelny Sąd Administracyjny* (Augstākā administratīvā tiesa).

77 Otrkārt, attiecībā uz iesniedzējtiesas kritizētajiem un šī sprieduma 28. un 29. punktā minētajiem tiesību aktu grozījumiem, kuri secīgi ir skāruši Likuma par *KRS* 44. pantu, ir jāuzsver, ka kopš šī lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu iesniegšanas Tiesa sprieduma A.B. u.c. rezolūtajā daļā tostarp ir nospriedusi, ka LES 19. panta 1. punkta otrā daļa ir jāinterpretē tādējādi, ka tai pretrunā ir spēkā esošo valsts tiesību normu grozījumi, saskaņā ar kuriem:

- pirmām kārtām, lai arī kandidāts uz tiesneša amatu tādā tiesā kā *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) ir cēlis prasību par tādas struktūras kā *KRS* lēmumu nevirzīt viņa kandidatūru, bet gan virzīt citu kandidatūru Republikas prezidentam, šim lēmumam ir galīgs raksturs, ciktāl tajā ir norādīti šie citi kandidāti, un līdz ar to šī prasība nav šķērslis tam, lai šos kandidātus ieceltu Republikas prezidents, un šī pēdējā minētā lēmuma iespējama atcelšana, ciktāl ar to prasītājs nav virzīts iecelšanai amatā, nevar izraisīt prasītāja situācijas jaunu vērtējumu, lai viņu iespējami ieceltu attiecīgajā amatā, un
- otrām kārtām, šāda prasība nevar tikt balstīta uz pamatu, ka ir nepareizi izvērtēts, vai kandidāti atbilst kritērijiem, kas ņemti vērā, pieņemot lēmumu par virzišanu iecelšanai amatā,

ja izrādās – un to Tiesa aicināja iesniedzējtiesu lietā, kurā minētais spriedums tika pasludināts, novērtēt, pamatojoties uz visiem atbilstošajiem elementiem –, ka šie noteikumi var radīt pamatotas šaubas indivīdiem par, pamatojoties uz minētajiem *KRS* lēmumiem, Republikas prezidenta iecelto tiesnešu ārēju neietekmējamību un it īpaši to, vai tos nevar tieši vai netieši ietekmēt Polijas likumdošanas vara un izpildvara, un par viņu neitralitāti attiecībā pret izvērtējamām interesēm un tādējādi var izraisīt to, ka šie tiesneši nešķiet neatkarīgi vai objektīvi, un tas var apdraudēt paļāvību, kāda tiesai ir jārada indivīdos demokrātiskā un tiesiskā sabiedrībā.

78 Šajā pašā rezolūtajā daļā Tiesa turklāt nosprieda – ja pastāv tādi grozījumi valsts tiesību sistēmā, kuri, pirmkārt, atņem valsts tiesai kompetenci kā pirmajai un pēdējai instancei izskatīt pārsūdzību, ko iesnieguši kandidāti uz tiesnešu amatiem tādā tiesā kā *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) par tādas struktūras kā *KRS* lēmumiem nevirzīt viņu kandidatūru, bet Polijas Republikas prezidentam virzīt citas kandidatūras iecelšanai šajos amatos, ar kuriem, otrkārt, *ipso jure* tiek izbeigta tiesvedība pirms sprieduma taisīšanas par šādām pārsūdzībām, ja tās joprojām ir izskatīšanā, izslēdzot iespēju turpināt tās izskatīt vai atkārtoti iesniegt, un kuri, treškārt, šādi liedz tādai valsts tiesai iespēju saņemt atbildi uz Tiesai uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem:

- LESD 267. pants un LES 4. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj šādus grozījumus, ja izrādās – un to Tiesa aicināja iesniedzējtiesu lietā, kurā tika pasludināts spriedums A.B. u.c., novērtēt, pamatojoties uz visiem atbilstošajiem elementiem –, ka šo grozījumu konkrētās sekas ir tādas, ka Tiesai ir liegts lemt par prejudiciālajiem jautājumiem, kādus tai ir uzdevusi šī tiesa, un ir izslēgta jebkāda iespēja valsts tiesai nākotnē atkārtoti iesniegt analogiskus jautājumus;

- LES 19. panta 1. punkta otrā daļa ir jāinterpretē tādējādi, ka tā nepieļauj šādus grozījumus, ja izrādās – un tas iesniedzējtiesai bija jānovērtē, pamatojoties uz visiem atbilstošajiem elementiem –, ka šie grozījumi var radīt pamatotas šaubas indivīdiem par, pamatojoties uz minētajiem KRS lēmumiem, Polijas Republikas prezidenta iecelto tiesnešu ārēju neietekmējamību un it īpaši to, vai tos nevar tieši vai netieši ietekmēt Polijas likumdošanas vara un izpildvara, un par viņu neitralitāti attiecībā pret izvērtējamām interesēm un tādējādi var izraisīt to, ka šie tiesneši nešķiet neatkarīgi vai objektīvi, un tas var apdraudēt paļāvību, kāda tiesai ir jārada indivīdos demokrātiskā un tiesiskā sabiedrībā.
- 79 Visbeidzot, Tiesa minētajā rezolutīvajā daļā ir precizējusi, ka tad, ja šādi Savienības tiesību pārkāpumi ir konstatēti, šo tiesību pārkāpuma princips ir jāinterpretē tādējādi, ka tas liek iesniedzējtiesai lietā, kurā tika pasludināts spriedums A.B. u.c., piemērot nevis attiecīgās valsts tiesību normas, bet gan agrāk spēkā esošās valsts tiesību normas, pašai īstenojot šajās tiesību normās paredzēto pārbaudi tiesā.
- 80 Treškārt, ir jāatgādina, ka sprieduma A.B. u.c. 129. un 156. punktā Tiesa it īpaši ir uzsvērusi, ka šādi LES 19. panta 1. punkta otrās daļas pārkāpumi var rasties apstākļos, kuros visi atbilstošie elementi, kas raksturo personu iecelšanas valsts augstākās tiesas tiesneša amatā procesu, valsts faktiskajā un tiesiskajā kontekstā, tostarp apstākļi, kādos pēkšņi tiek liegta līdz šim pastāvošā iespēja vērsties tiesā saistībā ar šādu iecelšanas amatā procesu vai šādas iespējas vērsties tiesā efektivitāte tiek sagrauta, šķiet tādi, kas indivīdiem var radīt sistēmiskas šaubas par šādas procedūras rezultātā ieceltu tiesnešu neatkarību un objektivitāti.
- 81 Tomēr Tiesa minētajā 129. un 156. punktā tikpat skaidri ir uzsvērusi, ka neiespējamība celt prasību tiesā šādā iecelšanas procesā atsevišķos gadījumos var nebūt problemātiska no tādas prasības viedokļa, kura izriet no Savienības tiesībām, it īpaši no minētās LES 19. panta 1. punkta otrās daļas. Šajā ziņā ir jākonstatē, ka tādas prasības kā pamatlietā mērķis būtībā ir panākt, lai atbildētāja pamatlietā iecelšana *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) tiesneša amatā tiktu atzīta par spēkā neesošu *erga omnes*, lai gan valsts tiesībās nav atļauts un nekad nav bijis atļauts visām personām apstrīdēt tiesnešu iecelšanu, ceļot tiešu atcelšanas prasību vai prasību atzīt par spēkā neesošu šādu iecelšanu amatā.
- 82 Ņemot vērā visu iepriekš minēto un to, ka ar LESD 267. pantu Tiesai uzticētais uzdevums ir sniegt ikvienai Savienības tiesai Savienības tiesību interpretācijas elementus, kas tai ir nepieciešami, lai atrisinātu tajā faktiski ierosinātās lietas, šajā kontekstā, it īpaši ņemot vērā visu privātpersonām pieejamo tiesību aizsardzības līdzekļu sistēmu, ir jāuzskata, ka Tiesai šajā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu uzdotie jautājumi pārsniedz atbilstoši minētajam LESD 267. pantam Tiesai uzticētā tiesas spriešanas uzdevuma robežas (pēc analogijas skat. spriedumu, 1980. gada 11. marts, *Foglia*, 104/79, EU:C:1980:73, 12. punkts).
- 83 Šādos apstākļos šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir jāatzīst par nepieņemamu.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 84 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nospriež:

***Sąd Najwyższy (Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych)* (Augstākās tiesas (Darba un sociālā nodrošinājuma lietu palāta), Polija) iesniegtais lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir nepieņemams.**

[Paraksti]